

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 250 Lei. — Șase luni 130 Lei. — Trei luni 75 Lei. — Pentru străinătate un an 500 Lei. — Pentru America 4 Dolari.

Ziarul apare Marți și Vineri

Prețul inserțiunilor: un ziar 4 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Politica în biserică

Înainte cu câteva zile am arătat, că la alegerile de deputați în corporațiile noastre bisericesti, partidele politice din opoziție au comis greșala de a-și pune și a susține la astfel de alegeri candidații proprii, în favoarea cărora s'a desfășurat o propagandă condamnată și cu totul primejdioasă pentru autoritatea și constituția bisericii ortodoxe ardelen.

Între aceste partide politice, am numit — conform informațiilor ce ni s'au trimis, — partidul național român și partidul poporului de sub șefia dlui general Averescu.

Acum, dintr-o comunicare făcută în ședința camerei deputaților dela 6 April 1924, din partea deputatului din Bihor, dl Iosif Tărău, aflăm că același lucru care l-am reproșat amintitelor partide opoziționale, l-ar fi săvârșit și reprezentanții actuali ai partidului liberal, și anume la alegerile din eparhia Aradului.

Dl deputat Iosif Tărău, — căruia îi lăsam toată răspunderea pentru învinuirile aduse adversarilor săi politici, — a comunicat în ședința menționată următoarele:

Guvernul actual a sărbătorit în anul trecut la Sibiu și Rășinari memoria marelui mitropolit Andrei Șaguna. S'a accentuat și recunoscut din nou, la aceste serbări istorice, că marele mitropolit a fost bărbatul providențial care prin opera lui profetică, autonomia constituțională a bisericii ortodoxe române din Ardeal, a apărât și con-

servat nu numai independența și dezvoltarea bisericii, ci și conștiința națională, legiferând cea mai democratică constituție în toată evoluția istorică a neamului românesc de pretutindeni. Noi, fiii Ardealului, am fost și sântem crescuți în sentimentul adevărat religios și avem convingerea că poporul românesc din Ardeal își mulțumește conservarea individualității sale naționale în primul rând bisericii ortodoxe-române.

Am apărât cu sfințenie, în luptele noastre din trecut cu guverne străine, autonomia moștenită dela marele mitropolit.

Cu atât mai mare ne este mâhnirea, — urmează dl deputat — acum când guvernul român repetă atacul contra autonomiei bisericii naționale. În eparhia Aradului, anume în săptămânile trecute, s'au făcut alegerile deputaților sinodali mireni. Prefectul județului dl Georgescu și șeful siguranței publice dl Vulpe s'au crezut îndreptățiți să se amestece în conducerea alegerilor. S'au dat ordine prim pretorilor, ca pe întreaga linie să scoată din urne pe candidații partidului liberal; primarii au primit ordine ca, împreună cu jandarmii, să umble din casă în casă pentru candidatul liberal, amenințând pe cei lipșiți de pământ că nu li se vor da locuri de case, dacă vor vota cu candidații bisericii. În comunele unde se credea că aceștia din urmă sânt mai tari, a descins în persoană dl prefect împreună cu șeful siguranței și căpitanul de jandarmi, desfășurând teroare, în comunele Nădlac, Pecica, Vârșand, Șimand, Chișineu, Otlaca și Pil.

În Otlaca s'a suprimat permisele de trecere frontierei în Ungaria, spunându-li-se că nu li se vor mai da dacă nu votează cu candidații liberali. La Curtici biserica era ticsită de vameși și grăniceri, cari terorizau credincioșii. În Comlăuș notarul a dat alegătorilor rachiu în Sf. biserică, — băutura curgea de altfel toată săptămâna alegerii în toate comunele din județ. În ziua alegerii prefectul județului a făcut personal propagandă pentru candidații liberali intrând în biserici și amenințând pe cei cari n'ar vota cu candidații liberali, astfel la Pil și Vârșand...

În urma acestora, dl deputat a întrebat pe dl ministru al cultelor și pe dl ministru al internelor, au cunoștință despre amestecul organelor administrative la alegerea de deputați mireni la sinodul eparhial din dieceza Aradului, și cere ordonarea urgentă a unei anchete în care să fie reprezentată și dieceza din Arad prin un membru al Consistoriului eparhial.

Ancheta cerută socotim că ar trebui să se facă neîntârziat, în scopul ca pe viitor biserica să fie scutită de asemenea ingerență nu numai a partidului dela putere, ci și a partidelor care din opoziție încearcă a vâra politica în biserică.

Luăm act. În unele cercuri brașovene s'a afirmat, că la alegerea pentru sinodul nostru arhidiecezan, partidul național și-ar fi pus candidații săi, în persoanele dlor I. Pricu și Dr. St. Stinghe. La aceasta răspunde *Gazeta Transilvaniei* următoarele:

FOIȘOARA

O carte nouă

IV. Catolicismul unguresc

În acest capitol autorul arată, că încreștinarea maghiarilor a fost un act politic, nu religios.

Căpeteniile lor religioase aveau și atribuții militare, judiciare și administrative.

La nici un popor creștin învățătura blândului Nazarinean n'a fost mai legată de materie și de forță ca la unguri. Din cele mai vechi vremuri și până astăzi biserica ungurească n'a existat în virtutea propriei forțe morale, a muncii, a devotamentului și a abnegației conducătorilor ei, ci în aceea a susținerii ei aproape exclusiv din partea puterii laice.

Astfel concepută și menajată biserica catolică ungurească, a fost dealungul veacurilor, un instrument al vieții politice, care, ce e drept, a contribuit într-o considerabilă măsură la consolidarea statului unguresc adaptat la împrejură-

rile Europei centrale și capabile de viață în împrejurări atât de diferite de firea poporului său.

Nu este de mirare, că cu o astfel de concepție laică și politică, biserica catolică din Ungaria n'a putut să dea piept cu acea mare mișcare religioasă care a venit ca un foc curățitor, cu reformațiunea. Abia câțiva ani au trebuit, ca în Transilvania biserica catolică să dispară aproape cu desăvârșire, trecând la noua învățătură. Reculegerea parțială a catolicismului unguresc ardelen, nu se datorește nici poporului unguresc, nici bisericii catolice, ci aproape exclusiv împrejurării, că dinastia habsburgică rămăsese din motive de ordin cu totul deosebit decât cel religios, catolic, și prin puterea ei politică și prin uzul pe care l-a făcut de mijloacele materiale ale țării, a izbutit să reînțelească catolicismul, de care se servea ca de cea mai efectivă armă în lupta pentru interesele ei.

Biserica catolică din Ungaria avea ca «patron suprem» al său pe regele ungar, care era «apostolic» — titlu pe care nici un alt laic nu l-a mai purtat în alte țări. Drepturile regelui asupra bisericii catolice au fost și au rămas

până la sfârșit, excepțional de mari. El a posedat de fapt dreptul de guvernare al bisericii creștine maghiare.

Papa din motive de tactică, a tolerat aceste abateri dela concepția fundamentală a bisericii, dar nici odată nu le-a aprobat formal în încreștinare. Bazat pe Dreptul bisericesc al canonistului Kosutányi Ignátz, autorul documentează, că statul maghiar a luat parte activă la viața religioasă a bisericii rom. cat. El a îngrămădit această biserică cu venituri uriașe, cu privilegiu, cu drepturi, cu o înflăcătură extraordinară politică și chiar cu putere armată. I-a făcut parte în legislația țării, în guvernare, în administrație și în justiție. Statul în schimb a luat parte independent în guvernarea bisericească și în organizarea ei. Legile țării ne dovedesc, că primii regi unguri, ca șefi adevărați ai bisericii maghiare naționale, au ținut sinoade naționale, pe cari le-au prezidat și la cari n'au luat parte numai persoane din cler, ci cu drept egal și nobilii și slujbașii înalți ai țării, mireni.

Regii ungari erau patroni supremi ai bisericii, ba mai mult chiar, aveau putere de patriarh.

«Mai întâi, dnl Pricu și Dr. St. Stinghe nu sânt înscrși în partidul național, și așa fiind nici nu i-ar fi putut candida organizația unui partid, din care nu fac parte. Al doilea: Ziarul nostru, care reprezintă interesele partidului național în acest cerc, n'a dus nici o campanie în vederea acestei alegeri, n'a înregistrat nici cel puțin numele candidaților. Al treilea: Organizația partidului național, n'a luat nici un demers în vederea acestei alegeri, n'a ținut nici o întrunire sau cel puțin o consfătuire și nici nu s'a deplasat la sate, ca să facă vreo propagandă. A rămas cu totul rezervată, lăsând pe parohieni să voteze după plac și voie liberă».

Luăm act și așteptăm ca așa să facă și alții.

Negliuirea dela Slimnic. Delegați țărani sub conducerea episcopului din comitetul parohial al acestei comune s'au prezentat zilele acestea la reședința arhiepiscopicească în Sibiu, ca să aducă la cunoștința I. P. S. Sale arhiepiscopului și mitropolitului nostru Nicolae actele revoltătoare săvârșite contra preotului ortodox din acel sat de către locuitorii, — cum se presupune cu toată probabilitatea, — sași, cari în repetate rânduri au incendiat pe ascuns clădirile și alte obiecte aflate în curtea caselor parohiale ortodoxe din comuna numită.

Am arătat, în numărul precedent al foalei noastre, ce fel de motive au îndemnat pe cei dela Slimnic să comită astfel de crime, care vor pune în adevărată lumină felul de ordine, de disciplină și de bunățate, care s'a instalat în acei săteni, cari zic că fac parte din elementul «purător de cultură» al țării noastre.

Afacerea nu este terminată. Constatăm însă că îndrăzneala minoritară a devenit zilnic tot mai agresivă. Presa lor, în special a sașilor albi, manifestă tendințe centrifugale și simpatii pentru elementele cele mai suspecte cu care năzuiesc să se unească.

Se impune dar controlul necesar, pentru ca manifestările ce ni se trimit de către cei obiși de ură suspectă, să se curme fără întârziere și pentru vecie.

Impotriva propagandei. Față de marea cantitate de broșuri de propagandă maghiară, de hărți și de foi volante, în care România este batjocorită și minoritățile aflate, guvernul a luat măsuri, ca autoritățile să trimită în fața instanțelor judecătorești pe toți acei, cari vor fi prinși că fac propagandă pentru citirea acestor broșuri. Ministerul instrucțiunii anunță că toți acei membri ai corpului didactic din Ardeal, cari se vor servi de ele în școli ori în afara de școli, vor fi excluși din învățământ. Aceleași măsuri se vor aplica și elevilor. În legătură cu aceste demersuri, ministerul de război a trimis circulare, în același sens, regimentelor, spre a lua măsurile în consecință. De asemenea preoții cari găsesc aceste broșuri de propagandă

iredentistă, sânt datori să le depună jandarmurilor respective, înaintând procese verbale lămuritoare, despre locul unde au fost găsite aceste volume.

Probleme pastorale

— Conferență ținută la întrunirea preoțească a tructului Zarand, de Pr. Ion Indrei. —

Trecutul bisericii și neamului nostru, cu evenimentele sale felurite, este temeiul prezentului. Ear prezentul, prin lucrarea ce ni se cere pe temeliile trecutului, este pregătitorul viitorului pe seama urmașilor noștri.

Gloriile azi dispărute ne dau să înțelegem că, dacă un popor în acțiunile sale n'a fost consecvent într-o a și urma calea pe temeliile trecutului, a trebuit să se prăbușească și să facă loc altor popoare, care la rândul lor s'au înălțat până la un timp, ca pe urmă să decadă întotdeauna la înaintașul, al cărui loc l-au ocupat, și ale cărui greșeli le-au moștenit.

Cercetând cu dinadinsul cauzele decadenței unui popor vom afla, că una dintr'însele a fost și lipsa culturii morale.

În drumul spre perfecțiune, slăbind baza morală, nu se mai crează caracterele, — fără de care atingerea înaltele scopuri e imposibilă.

Se naște întrebarea cum să fie perfecțiunea la care năzuiește să ajungă un popor?

Convențirea armonică și folosirea forțelor omeniei în interesul întregului, pe baza unor norme care asigură din generație în generație perpetuarea armonică, — asemenea armoniei ce există din natură, — până la sfârșit, eată perfecțiunea la care trebuie să năzuiească or ce popor.

Legile, după care natura se conduce, omul nu le poate opri în mersul lor. Ear legile și normele prin care năzum spre perfecțiune, sânt date de divinitate prin inspirație și în urmă profesate prin Dumnezeu Fiul și sânt depuse în legea creștină: Executarea lor este atârnată de voia omului.

Aceste norme după care omenirea are să se conducă spre perfecțiune, sânt eterne și vor exista și după nimicirea naturii materiale, — ceea ce se vede din cuvintele Mântuitorului: «Cerul și pământul vor trece, ear cuvintele mele în veac vor rămâne».

În serviciul omenirii, spre ajungerea perfecțiunii, este pusă biserica, lucrând în acel scop prin organele sale, prin preoți. Misiunea este sublimă: A lucra pentru perfecționarea proprie și prin aceasta la perfecționarea celor mulți: eată problema păstoririi preoțești.

Oamenii de azi, în mare parte, caută o cultură lipsită de temeiul moralității. Unii se mângâie pe sine și încearcă să ne convingă că nu e pericol, și încetul cu încetul toate vor reveni în bună ordine.

Dar, să nu ne amăgim: lumea rămâne tot nemplicată și nemulțumită.

Sursele regelui ungar, — a cedat în toate dorințele lui.

Cu timpul acest caracter a luat o înfățișare și mai categorică, care amenință să întunece cu desăvârșire autoritatea Papei în Ungaria. Iosif al II-lea a vrut să facă o realitate din amenințarea înaintașului său din sec. al XV. rupând Ungaria de Roma, dar nu pentru a o supune patriarhului oriental, ci pentru a o conduce el și în cele bisericești în cari se socotia, «vicař la lui Hristos». În consecință, Iosif al II-lea nu mai ținea cont de nici un fel de drept al papei asupra bisericii din Ungaria. El numi episcopi cărora le interzise orice legături cu Roma, — desființă peste 140 de mănăstiri dimpreună cu câteva ordine călugărești și procedă ca și când el ar fi singurul cap al bisericii catolice din țara lui. Papa speriat veni la Viena pentru a găsi un modus vivendi între rege și între scaunul papal, dar rezultatul fu dezastruos pentru el; trebuia să se întoarcă dela Viena ca dela o cauză a umilinței.

Politica lui Iosif al II-lea față de papa a continuat până aproape de anul 1848. În tot acest răstimp Ungaria n'a avut aproape nici o legătură cu Scaunul papal. «Biserica de Stat» ungurească se emancipase aproape cu totul de sub șefia lui.

Și curios că mulți simt boala timpului, — dar o caută nu în ei înșiși, ci întotdeauna în afară, în ordinea socială, în instituțiile bisericești și de stat.

Măstiri de stat experimentează, înființând instituții și emițând ordine peste ordine, dar care în loc să liniștească pare că mai tare nepăciuesc...

Și cine poate ajuta?

Un scriitor francez văzând pericolul ce amenință conaționalii săi, afirmă că două puteri mai există care pot înălțura pericolul: Una e puterea armată, — prin teroare — pe un timp scurt; a doua e biserica: ea prin unitatea și normele ei salutare poate să ne scape din pericol.

Susțin și alții că pe marea înviorată unde corabia omenirii cu greu plutește, în timpul prezent o singură putere o poate mântui, — și aceea este biserica și organele sale.

Deci: lucrarea preoților într-o salva societatea actuală de catastrofă, eată problema păstoririi în timpul de față.

Ca să poată preoțimea satisface acestei datorințe, înainte de toate trebuie ea însăși înarmată cu arma puternică a luminii.

«Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, că văzând faptele voastre cele bune să le urmeze», zice Mântuitorul.

Arma e înainte de toate credința și profunda pătrundere a întregii personalități a preotului și adevărul și de sfîntența credinței mântuitoare, apoi moralitatea și cultura.

Ear terenul de activitate pastorală se desfașoară:

Pe terenul bisericesc: având de bază învățăturile eterne ale bisericii; preotul le va aplica la sine însuși, și prin aceasta va aduce rodirile pe care văzându-le poporul, le va urma și el. Prima chemare e a învăța poporul după cuvântul Mântuitorului: «Mergeți, învățați toate neamurile». Lumea de azi prin învățături greșite, se amăgește; — ear preotul prin învățături adevărate, are să o îndrepteze. Dar învățăturile sale nici când să nu fie în contradicție cu faptele. În administrarea tainelor să dea atențiune momentelor ponderoase, și nu prin glume profane să slăbească autoritatea tainei. În administrarea averii bisericești să fie deplin corect, observând dispozițiile, să nu dea motiv la «ea mai mică bănuială de incorectitudine. Biserica să-i fie de model, curată, bine îngrijită, atrăgătoare și în exteriorul ei. În contact cu poporul să fie demn, prevenitor și nelacom.

Pe terenul cultural, preotul să îngrijească tineretul școlii prin catehizație, ca la timpul său să albe parohienii pregătiți pentru primirea învățăturilor. Prin biblioteca proprie și parohială să pună la dispoziția poporului cărți bune de citit și prin conferențe să răspândească și mai mult lumina cunoștințelor folositoare.

Pe terenul economic, dezvoltarea activității preotului e de importanță deosebită. Fără ma-

V. Statul romano-catolic ardelean.

În acest capitol autorul documentează, că «statul catolic ardelean» este o provocare la adresa statului român. Are o organizație anticanonică și ilegală. O organizație politică, — nu bisericească. Documentează că un stat catolic ca organ de conducere al bisericii, independent, legal constituit și recunoscut, n'a existat nici odată în Ungaria.

În tot timpul principilor ardeleni, până la revenirea Habsburgilor la conducerea Ardealului, statul catolic nu a fost alt-ceva, decât un partid politic catolic.

După revenirea Ardealului la Austria, să începe recatolicizarea Ardealului prin Habsburgi din motive politice.

Pușinii catolici, cari se mai găseau pe atunci în Ardeal, înțeleseră ce valoare poate să albe atașamentul lor la Casa domnitoare, și în consecință căutară să intre cât mai mult în vederile ei, s'o servească. Ei cer să li se dea biserici de ale reformatorilor. Pretutindeni dau asalt asupra necatolicilor, cărora le iau tot ce pot.

Catolicismul susținut de curtea din Viena, pentru care întărirea catolicismului ardelen e echivala cu întărirea Casei de Habsburg, merge din triumf în triumf față de toate confesiunile din Transilvania.

Punctul de vedere național unguresc afișat de regii Ungariei în cursul timpului față de papa, era atât de categoric, încât nici odată papii n'au cutezat să se afirme față de ei așa cum s'au manifestat față de alte capete înconornate. Dimpotrivă, regii ungari se obișnuiră să trateze pe papa ca pe un subaltern și să-l amenințe că-l părăsesc cu lege cu tot. Astfel este caracteristic cazul regelui Matia, care într'un moment când papa își permise să numească peste voia lui un episcop în Ungaria, li scrisese următoarele:

«Nu ne-am fi așteptat ca Sanctitatea Ta să permiți să ni se atingă, de către ori și cine, dreptul nostru regesc, față de care din vremuri vechi nu a existat nici odată vre-o greutate sau vre-o îndoielă, și pe care înaintașii noștri l-au exercitat totdeauna în libertate, ceea ce am făcut și noi. Sanctitatea Ta cunoști sau poți cunoaște din arătările altora, spiritul și obiceiurile ungarilor, potrivit cărora mai curând ar fi gata să se depărteze pentru a treia oară dela credința catolică și să treacă în tabăra necredincioșilor, decât să permită ca averile țării să fie donate de către S. Scaun cu ocolirea alegerii și prezentării din partea Regelui».

Se înțelege că Papa intimidat de amenințarea lui Matia, că mai curând este gata a trece sub ascultarea patriarhului dela Constantinopol, decât să cedeze celui dela Roma ceva din drep-

terie nu poți ajunge la cultură, nu poți progresa întru nimic. Folosirea bunurilor materiale spre scopul final al omului și năzuința preotului pentru bunăstare a parohienilor e una din datoriile preotului pe acest teren. Preotul prin studierea scrierilor de conținut economic, prin gospodărie proprie de model, prin prelegeri economice concludă la ridicarea bunăstării a parohienilor; ear unde există bunăstare, acolo certe de «stolă» nu există și nici secte religioase. Siluirea parohienilor de a face zile de lucru preotului, e armă în mâna adversarilor bisericii. Pentru servicii și învățături, poporul din recunoștință să-și ofere serviciile, — la aceasta trebuie să năzuiească slujitorul altarului.

Pe terenul politic: preotul va avea să lucreze din puncte de vedere mai înalte, care privesc binele obștesc; căci biserica nestingherită de puterea lumescă este și rămâne o instituție care prin activitatea ei contribuie la perfecțiunea omului, — ear statul fără oameni înțăriți de biserică cu cultură morală este instituție șubredă...

Proiect

pentru modificarea statutului provizor al fondului de penziuni al preoților și funcționarilor din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia și Sibiu din anul 1923.

§ 5.

Se adaugă ca alineatul al 2-lea:
«Favorul acordat de acest § se dă în urma unei cereri înaintate în răstimp de un an dela intrarea în serviciul bisericii.

§ 6.

Alineatul prim se suprimă.

§ 9.

Ultimul alineat se formulează așa:
«Penzia nu poate fi mai mare decât salariul și gradațiile — la protopresbiter plus salariul de protopresbiter — primite în ziua pensionării și după cari s'au făcut reținerile conform § 18, 19 și 20.

La statorirea penziei se numără numai anii întregi, lunile și zilele se consideră în favorul fondului.

§ 12.

Ultimul alineat se formulează așa:
«Drept escontenare pentru sine și copii săi primește odată pentru todeauna:

a) văduva unui funcționar care a răposat înainte de a împlini 5 ani de serviciu o sumă egală cu a 5-a parte, și

b) văduva unui funcționar, care a răposat înainte de a împlini 10 ani de serviciu o sumă egală cu jumătate a penziunii pe un an, la care ar fi avut drept bărbatul după un serviciu de 30, 35 sau 40 ani.

Orfanii de etate sub 18 ani ai unui funcționar văduv răposat înainte de a împlini 5 resp.

Biserica catolică la 1848 își pierde caracterul dominant în stat, ceea ce neliniștit nespuse de mult pe conducătorii ei. Aceștia convoacă la Cluj la 28 August 1848 o adunare mixtă care decretă desființarea «Comisiei catolice» punând în locul ei «statul catolic» constituit în această adunare. Se face și un statut de organizare în care se zice la punctul 25: «Statul catolic» păstrează toate bunurile bisericești amintite (administrare mai înainte de Comisia catolică) ca proprietăți indiscutabile ale sale, asigurate prin numeroase legi ale țării, pentru biserica catolică a întregii patrii maghiare etc. Un fruntaș ungur, consilier ministerial, Förster, eată ce spune într'un studiu «Despre autonomia catolicilor» privitor la această adunare și hotărârile ei: «Statul catolic are dreptul să a pus într'un mod vrednic de mirare mai presus de starea de fapt și de drept.

Până azi guvernul conducea toate afacerile catolicilor. El administra averea bisericească, școlară și fundațională. Cu toate acestea catolicii, ca și când n'ar exista dreptul suprem al patronului statului și al Regelui, au decise ca un lucru absolut natural și dela sine înțeles, că preiau dela stat toate afacerile, toate averile și despre toate acestea aveau Ministerul pur și simplu spre a lua act despre cele îndeplinite». Autorul scoate la iveală, că statul catolic a

10 ani de serviciu primesc odată pentru todeauna drept escontenare jumătate din suma la care ar fi avut drept mama lor.

§ 18.

Se adaugă ca al 2-lea alineat:
«Protopresbiterii plătesc taxa fundamentală și după salariul primit dela stat în calitate de protopresbiteri în suma egală cu salariul pe o lună».

§ 19.

Se formulează: «Taxa anuală se statorește la 10% dela salariu, gradații și salarii de protopresbiter, care se reține în rate lunare la cassa arhiepiscopale».

Acestea rețineri se fac numai în decurs de 40, 35, 30 ani dela ceia au intrat în serviciu după 1 April 1921.

§ 26.

Alineatul ad a) se formulează:
Cerile de pensionare sânt a se instrui:

1. Cu atestat de bolez,
2. Cu atestat despre continuitatea serviciului,
3. Cu certificat medical despre starea sănătății,
4. Cu atestat despre purtarea oficiului dela autoritatea imediată sub care stă petentele.

Consistorul suppose pe petent unei vizitații din partea comisiei sale exmise din plenu consistorial cu concursul a doi medici, care imediat transpune la Consistorul protocolul despre expertiză provăzută cu opiniunea sa. Medicii cercetează pe petente în prezența membrilor comisiei, cari sânt de tagma preoțească.

Spesele expertizei medicale statorite de Consistor se suportă petentele având a le anticipa la Consistor.

Membrii fondului de penziuni cari au ajuns limita vârstei (§ 10) sau au împlinit numărul anilor de serviciu sistemizați în § 8 sânt dispensați dela cercetare.

§ 26.

Să adaugă ca alineat ultim:
«La lichidarea penziunii să iau numai luni întregi, fracțiunile cad în favorul fondului».

§ 27.

Să suprimă «3 Dovadă despre plata taxelor», iar numerii următori să se rectifice în mod corespunzător, așa ca

punctul 4 devine punctul 3	
" 5 "	" 4
" 6 "	" 5
" 7 "	" 6
" 8 "	" 7

§ 27.

Ultimul alineat să modifice așa:
«Penziunea văduvelor sau orfanilor se lichidează cu prim lunii a patra, care urmează după moartea capului de familie, iar dacă ce-

rămas fără baze autonome de drept în regatul Ungariei, dar a lucrat de fapt ca organizațiune ocrotită de stat uzând de toate libertățile și de toate favorurile, punându-le pe toate în serviciul maghiarizării.

În statul român, statul catolic pretinde a fi un organ autonom cu vechime de sute de ani și cere confirmarea acestei autonomii de către legile statului român, și prin aceasta, putința de-a lupta pentru ideea de egemonie maghiară în România.

În capitolul III: averile, fondurile și fundațiile catolice, autorul documentează că aceste averi nu sânt averi ale bisericii, ci averi de stat; ear intabularea averilor «catolice» făcută în timpurile mai recente pe numele statului catolic, n'are nici o valoare, este ilegală, și în împrejurări schimbate aceste averi pot primi orice fel de destinațiune.

Capitolul IV și V tratează despre școlile catolice din Ardeal, cari de drept sânt școli de stat puse în serviciul maghiarizării; iar în al IV-lea arată că toate ordinele călugărești au desvoltat în trecut o acțiune de maghiarizare, iar în prezent o acțiune de subminare a statului român.

(Urmează)

rearea de penziune să înaintează după 3 luni dela moartea soțului sau tatălui, penziunea se lichidează cu prima acelei luni, care urmează după intrarea cererii.

Cerile intrate după 3 ani dela moartea soțului sau tatălui nu se mai iau în considerare. Penziunile neridicate în decurs de 2 ani după scadența lor rămân în favorul fondului.

§ 30.

În rândul al treilea să adaugă după cuvântul «gradațiile» — la protopresbiteri și cu salarii de protopresbiteri.

§ 34.

Alineatul al 2-lea:

1. Să se adauge în rândul al patrulea după cuvântul «taxele» — luându-se de bază până la 10 ani de serviciu pe fiecare an 4% din suma asigurată ca pensie».

2. Penultimul și ultimul rând să modifice așa:
«statut o pensie egală cu 4% din salariu și gradații — la protopresbiteri și din salarii de protopresbiteri».

§ 34.

alineatul al 3-lea: În rândul al 5-lea să se substituie numărul «2» cu numărul «4» iar la finele acestui alineat să se adauge după cuvântul «sus» «în decurs de 5 ani dela cererea răscumpărării».

§ 34.

alineatul al 5-lea: În rândul al 5-lea să se substituie «4» cu «3».

§ 34.

Se adaugă ca alineatul al 6-lea (nou):
«Cerile membrilor fondului de penziuni referitoare la răscumpărarea anilor serviți înainte de 1 April 1921 se pot înainta Consistorului până la 31 Decembrie 1924.

După acest termen cererile intrate nu vor fi luate în considerare».

§ 36.

Să adaugă ca alineatul al 2-lea (nou).

«Dacă în urma unor asemenea măsuri legislative fondul de penziuni nu va fi în stare să satisfacă obligamentelor statutare, iar statul nu ar asigura penziuni corespunzătoare celor asigurate prin prezentul statut, sinodul arhiepiscopalezan la timpul său va stabili modalitățile după cari se vor despăgubi membri de atunci ai fondului, fiind seama de deosebirea contribuțiilor, ce le-a făcut fiecare la fond».

Nr. 4082 Ep.

CIRCULARĂ

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale din arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia și Sibiu.

Discul Invierii Domnului pentru Internatul arhiepiscopalezan.

În baza concluziului Venerabilului Sinod arhiepiscopalezan Nr. 34/1922 referitor la înființarea Internatului arhiepiscopalezan, pentru orfanii de preoți, prin aceasta dispunem ca la serbătorile Invierii Domnului din acest an, să se poarte în toate bisericile din arhiepiscopia noastră un disc în favorul acestui internat.

Sumele încasate în singuraticile parohii se vor administra oficiilor protopresbiterale, de unde se vor trimite apoi până la 1 Maiu st. v. Consistorului arhiepiscopalezan pe lângă raport însoțit de o consemnare întocmită după comunele bisericești.

Atragem atențiunea oficiilor parohiale că vom ține o deosebită evidență despre felul cum se îndeplinesc aceste dispozițiuni din partea fiecărei parohii.

Date fiind greutatea mari ce avem de îndătinat cu susținerea acestui internat, Onorata preoție este poșită ca în predicile ce se vor rosti la sărbătorile Invierii Domnului — invocând serviciile ce are să aducă acest internat bisericii și poporului nostru, — să îndemne credincioșii noștri să contribuie în măsură cât mai largă la susținerea acestui internat.

Sibiu la 2 April 1924.

Consistorul arhiepiscopalezan

